

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Udsigt over Verdens-Krøniken fornemmelig i det Lutherske Tidsrum

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. XXXIV. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1817_309A-txt-shoot-idm619.pdf (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Dog, alt Sligt er kun Smaating mod hvad jeg selv kunde fristes til strængt at paatale: Overspringet nemlig af hele Nordens Historie efter Tredivaars-Krigen. Var jeg en Tydsker, da slap jeg nemt fra denne Anke, og gav kun Læseren en lang Næse, det vil her sige: en høitydsk Kjendelse for, at i Aandens Rige, hvilket da i min Mund løb sammen med det hellige romerske, er Dannemark kun et Annex til Tydskland, omtrent som Sværrig til Frankerig. Men, skjøndt denne Undskyldning kunde synes at komme mig vel tilpas, og uagtet jeg til Nød kunde bevise, hvad Bogen maaskee selv stadfæster, at jeg har lidt tydsk Blod i min lille Finger, nænner jeg dog ikke at istemme, hvad det gjør mig ondt at høre, selv Steffens skal ymte om, uagtet jeg turde paatage mig, endog af hans egne Skrifter, at bevise det Modsatte. Kort sagt, jeg er, hvad neppe Nogen af mine Læsere omtvivler, med Liv og Sjæl dansk, og har jeg nogen Aand, som jeg virkelig bilder mig ind, da er den ingenlunde tydsk, men xxxvdansk, og altsaa gives der en dansk Aand, som bestrider den tydske, og det ikke blot i mig; men i alt hvad der gjennem Tiderne er enig med mig, og har betakket sig, som jeg betakker mig, for al Optagelse i tydske Forbund, de føre saa hvad Navn de vil, fra Catters og Cheruskers af, til dem der stiftedes under Preusens og Frankerigs Ørne. Vel holder jeg meget af Ordsprog, og vil ikke nægte, at vi har et der hedder: som man raaber i *Skoven*, saa faaer man Svar; end videre bekjender jeg, at tydske Raab har alt for tit i *Skoven* fundet Gjenlyd, men paastaae tør jeg dog, at det var ei i Danmarks Aand, det var, hvad Echo altid er, og hvad det gjælder for i Nordens Myther: det var kun Dværge-Maal, som Dannemænd kan aldrig nemme, før de forsage Modersmaalet, og altsaa er ei længer Dannemænd; thi aldrig lader sig det bløde, jævne, runde Bøge-Blad udtakke, til en Egekrands for Herman og Thusnelde. Man veed da og, det gamle Ordsprog er, som flere danske, *underskjellet*, og udsiger, hvad Historien stadfæster, at, som man raabde til, saa fik man Svar i *Skoven*; thi intet Ord, undtagen Guds og Sandheds, har fundet dyb og klar og varig Gjenlyd i det danske Hjerter, og til man kan bevise, at Saxo er Echo af Albert fra Stade, og Kingo af Poul Gerhard, skal man nødes til at indxxxvirømme, at der, i deres og deres Frænders Bøger, er en, vel ikke bindstærk, men udentvivl dog indholdsrig dansk Literatur, som Tydskerne i det Mindste gjorde vel i at lade staae ved sit Værd, til de lære at kjende den, og gjorde udentvivl vel i at skjænke særdeles Opmærksomhed. Det har de nu imidlertid ikke gjort, og selv den islandske Literatur, som Nogle af dem i den sidste Tid have leget med, betragte de som Gjenlyd af oldtydske Ord, de rigtig nok har glemt, men dog indbilde sig, man gjerne, uden at have dybere Bryst-Lommer end de, kunde gjemme, til Trods for de skiftende Tider. Saameget er da unægteligt, at Norden ikke, siden Skrift kom paa Tryk, og neppe siden Skrift mellem os kom i Gang, har virket Noget, som er Talen værd paa Aand og Skrifter udenlands, og da nu, siden Tredivaarskrigen, den verdslige Indflydelse ei heller, i det Mindste sees at have været synderlig, saa er det klart, at mange Ord om Norden i den sidste Tid, staae ei i Verdens-Krøniken paa deres rette Sted, og mange Ord, forholdsviis, maatte jeg talt, hvis jeg, under den Skikkelse min Bog har nu, skulde gjentaget hvad jeg forhen sagde om Norden. Før, da jeg lod Præste-Tungen raade, var det mig ikke blot en Hoved-Sag, men en Samvittigheds-Sag, uforbeholden at skildre først og xxxviisidst mit Fædrenelands Deelagtighed i Nøden og Brøden, nu derimod, da jeg føler at det er skeet indtil Videre noksom, eller forgjæves, nu var det mig en Hovedsag, klart at afmale den høitydske Viisdom, og lade Dannemænd deri speile og kjende sig selv, forsaavidt de knælede for den. Lidt havde jeg nok til Slutning agtet at sige om Ægteskaberne herinde, dem i tilladte og dem i forbudne Led, om Raad og Uraad, Kiv og Modgang, Skilsmisser og sønderskaarne Liin, ja sønderbrudte Hjerter, kort sagt om Nordens Forhold i sig selv, og til de store Magter; men, som sagt, jeg nænde ei at flytte Staven bort fra Luthers Grav, og langt fra at angre den Nænsomhed, indseer jeg nu, at Tavshed, fra alle Sider betragtet, her tjende bedst. Vil Gud, da skal jeg, efter Jubelfesten, give en Udsigt over Nordens indholdsrige Krønike, som i det Mindste skal bevise, at Gjemt er ikke glemt, og at der i Dannemark er en Literatur, som Tydskerne neppe vil tilegne sig, og som de dog skal have ondt ved at kalde livløs og hverdags.